

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

Analýza hospodaření vybrané municipality

Bakalářská práce

Autor: Marek Čaha

Vedoucí práce: Ing. Radka Redlichová, Ph.D.

Brno 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Analýza hospodaření vybrané municipality** vypracoval/a samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědom/a, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 13. 3. 2016

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval vedoucí mé bakalářské práce Ing. Radce Redlichové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi pomohly k vypracování této závěrečné práce, a rovněž městu Oslavany za poskytnutí potřebných materiálů.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá analýzou hospodaření obce Oslavany. Hlavním cílem je zhodnotit finanční situaci a navrhnout opatření, která mohou nedostatky v hospodaření obce odstranit. Rozpočet obce má ve sledovaném období deficitní charakter. Průměrná hodnota celkové likvidity se blíží kritické hranici stanovené Ministerstvem financí. Poměr cizích zdrojů k celkovým aktivům stanovenou mez dokonce dvakrát překročil. V návaznosti na tyto výsledky byla navržena určitá opatření, která by pomohla obci zvýšit příjmy či naopak snížit výdaje. Například bylo doporučeno větší využití dotací z Evropské unie či úspora energie.

Klíčová slova

Obec, rozpočet, příjmy, výdaje, finanční analýza

Abstract

The thesis is focused on an analysis of municipality economy called Oslavany. The main aim is to evaluate a financial situation and to suggest steps which can remove deficiencies of municipal economy. The municipal budget has a deficit character. An average value of overall liquidity gets near the critical boundary rated by Ministry of Finance. The debt-assets ratio has exceeded the given rate two times. As a result of that the remedial measures were proposed such as better utilization of European union grants or energy saving.

Keywords

Municipality, budget, income, outcome, financial analysis

OBSAH

1	ÚVOD	8
2	CÍL A METODIKA	9
3	OBEC	10
3.1	Působnost obce	10
3.1.1	Samostatná působnost obce.....	11
3.1.2	Přenesená působnost obce.....	11
3.2	Orgány obce.....	12
3.2.1	Zastupitelstvo obce.....	12
3.2.2	Rada obce	13
3.2.3	Starosta.....	14
3.2.4	Obecní úřad	14
3.3	Rozpočet obce.....	14
3.3.1	Rozpočtové příjmy	16
3.3.2	Rozpočtové výdaje	19
3.3.3	Závěrečný účet obce.....	21
3.3.4	Rozpočtová výhled.....	21
3.3.5	Rozpočtový proces	22
3.3.6	Rozpočtové zásady.....	22
3.3.7	Rozpočtová skladba	23
3.3.8	Porušení rozpočtové kázně.....	24
3.4	Strategické plánování obce	25
3.4.1	Program rozvoje obce	25
3.5	Finanční analýza obce	25
3.5.1	Ukazatelé likvidity	26
3.5.2	Ukazatelé zadluženosti.....	26
3.5.3	Monitoring hospodaření obcí	27
3.6	Kvalita života v obci.....	27
4	ANALÝZA HOSPODAŘENÍ MĚSTA OSLAVANY	29
4.1	Charakteristika města	29

4.2	Počet obyvatel.....	31
4.3	Nezaměstnanost města.....	32
4.4	Příjmy, výdaje a saldo hospodaření.....	32
4.4.1	Příjmy.....	33
4.4.2	Výdaje.....	36
4.5	Likvidita.....	39
4.6	Zadluženost.....	40
5	VYHODNOCENÍ A NÁVRHY ŘEŠENÍ	43
6	ZÁVĚREČNÉ SHRUTÍ	47
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	48
	SEZNAM OBRÁZKŮ	52
	SEZNAM ZKRATEK	53

1 ÚVOD

Hospodaření obce s majetkem se v dnešní době dotýká každého z nás. Každý občan je povinen odvádět daně do státního rozpočtu, které tvoří velkou část příjmů státu i samosprávných územních celků. Ty pomáhají zajišťovat veřejné statky, a pokud obec umí zacházet s majetkem dobře a efektivně, přispívá to k rozvoji obce, který má velký podíl na kvalitě života obyvatel dané lokality. I z tohoto důvodu by se tak každý měl zajímat o to, jak jeho obec hospodaří a zda jedná efektivně či nikoliv.

Obec jako základní územní samosprávná jednotka má vlastní majetek, s kterým libovolně hospodaří. Obec, která je vymezená hranicí území obce, pečuje o rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.

Hlavním nástrojem hospodaření je pro tuto samosprávnou jednotku rozpočet. Rozpočet může být definován jako určitý plán, kterým se obec řídí. Vychází z rozpočtového výhledu a bere ohled na rozpočtové zásady, které musí splňovat. Kvalitně sestavený rozpočet je významný z hlediska zabezpečení hladkého chodu obce a uspokojení požadavků občanů. Rozpočet se dělí na příjmy a výdaje, které by se měly rovnat. Obec tak činí kroky, které mají za následek již zmíněné vyrovnání příjmů a výdajů.

Aby obec zjistila svou finanční situaci, musí dle Ministerstva financí České republiky provést finanční analýzu složenou z různých ukazatelů, které se vypočítají a poté interpretují.

S obcí také úzce souvisí kvalita života obyvatel. Spokojený život jedince je ovlivněn působením mnoha rozličných faktorů, jelikož každý člověk pojmá kvalitu života jinak. Kvalita života může být zhodnocena např. pomocí stupně vzdělání, zdraví, sociálního začlenění aj. V rámci obce bývá posouzena zejména stupněm spokojenosti obyvatel v daném území. Je tak vhodné, aby se municipality prostřednictvím různých změn snažily neustále zlepšovat kvalitu života svých občanů.

2 CÍL A METODIKA

Jak již z úvodu vyplývá, cílem této bakalářské práce je zhodnotit hospodaření vybrané municipality – Oslavan za sledované období a navrhnout kroky k jeho zlepšení. Za účelem dosažení hlavního cíle byly stanoveny následující cíle dílčí:

1. teoretický přehled
2. analýza financování obce a její posouzení
3. navržení opatření, které povede ke zlepšení finanční situace s ohledem na udržitelný rozvoj obce a kvalitu života místních obyvatel

První dílčí cíl bakalářské práce bude věnován teoretickému přehledu obce, který bude vypracován za pomoci informací z internetových zdrojů, odborné literatury a údajů z hlavních internetových stránek dané obce.

Druhý dílčí cíl bude věnován analýze financování obce a jejímu posouzení na základě zjištěných a ověřených informací o obci. Pro analýzu hospodaření obce bude stanoveno období 2005-2014. Součástí bude i stručné seznámení s vybranou obcí.

V rámci třetího dílčího cíle budou navržena opatření, která by měla zlepšit finanční situaci obce s ohledem na udržitelný rozvoj obce, a tím i na lepší kvalitu života místních obyvatel.

3 OBEC

Podle Koudelky (2007, s. 41) jsou obcemi „*historicky vzniklé územní samosprávné celky, které měly statut obce ke dni 12. 11. 2000 – účinnosti zákona o obcích č. 128/2000 Sb., a dále obce nově zřízené podle tohoto zákona.*“ To mohou být např. obce vzniklé oddělením nebo zrušením vojenského újezdu a přeměněním jej v obce. Toth (1998) zase obec definuje jako relativně stálý, geograficky ohraničený sociální organismus, který je tvořen souborem dynamických znaků, které jej odlišují od dalších podob osídlení.

Koudelka (2001), Čmejrek (2008) či Jáč (2010) uvádí tyto charakteristické znaky obce:

- vlastní území;
- obyvatelstvo obce;
- vlastní majetek;
- hospodaření podle vlastního rozpočtu a právní subjektivita (v právních vztazích tedy obec vystupuje svým jménem a nese odpovědnost).

Zákon o obcích (2015) doplňuje, že daná municipalita rovněž zodpovídá za kvalitu života svých občanů a rozvoj svého území, přičemž také při plnění svých úkolů hájí veřejný zájem. A jak dodává Otrusinová a Kubíčková (2011), obec je pokaždé součástí vyššího územního samosprávného celku (kraje).

Podle Lajtkepové (2007) je tato veřejnoprávní korporace městem, pokud má alespoň tři tisíce obyvatel (za předpokladu, že tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády). V běžné mluvě je však obec takřka opakem města (Čmejrek, 2008).

3.1 Působnost obce

Územní samospráva plní dvě základní funkce – samosprávnou (samostatnou) a přenesenou působnost (Hamerníková, 2000). Tyto funkce jsou spjaty s tzv. decentralizací, která se týká přesunu odpovědnosti a rozhodovací pravomoci (Bailey, 1999). Územní samospráva tak díky ní zajišťuje stále větší množství veřejných statků a služeb pro občany.

3.1.1 Samostatná působnost obce

Do samostatné působnosti obce řadí Čmejrek a Kopřiva (2007) záležitosti, které jsou v zájmu obce a jejich občanů, a také ty, které do této působnosti svěří zákon. Tím, že je zákonu vždy podřízena a suverénní moc náleží státu jako celku, ji Koudelka (2001) odlišuje od federace.

Obec dle Pekové (2004) v rámci samostatné působnosti:

- vystupuje jako veřejnoprávní korporace a právnická osoba,
- reprezentuje veřejné zájmy,
- pečuje o všestranný sociálně ekonomický rozvoj,
- zabezpečuje veřejné služby,
- vlastní majetek, s kterým může nakládat,
- se může stát členem sdružení obcí,
- má možnost zřizovat obecní podniky,
- ukládat svůj majetek do společných podniků, které jsou zakládány společně i s jinými obcemi,
- musí mít jistou finanční suverenitu,
- má nárok hospodařit podle svého rozpočtu aj.

Jak uvádí Otrusinová a Kubičková (2011), stát může do činnosti obce zasáhnout ve chvíli, kdy to vyžaduje ochrana zákona způsobem stanoveným zákonem.

3.1.2 Přenesená působnost obce

V tomto případě poskytuje krajský úřad jednotlivým obcím metodickou a odbornou pomoc (Čmejrek a Kopřiva, 2007). Na plnění úkolů v rámci přenesené působnosti dostávají obce příspěvek ze státního rozpočtu.

V rámci přenesené působnosti podle Redlichové (2013) obce vykonávají tyto činnosti:

- zajišťují volby do parlamentu ČR, do zastupitelství krajů a evropského parlamentu,
- jsou vodoprávním úřadem a orgánem ochrany přírody,

Podle rozsahu přenesení státní správy rozlišuje Zákon o obcích (2015) tyto kategorie obcí:

- obec,
- obec s matričním úřadem,
- obce se stavebním úřadem,
- obec s pověřeným obecním úřadem,
- obec s rozšířenou působností (pravomoc zrušených okresních úřadů).

Obce s rozšířenou působností mají nejrozšířenější pravomoci. Redlichová (2013) např. uvádí:

- vydávání občanských, řidičských průkazů a cestovních dokladů,
- ochranu životního prostředí,
- dopravu a silniční hospodářství pro silnice II. a III. třídy aj.

3.2 Orgány obce

Samostatnou a přenesenou působnost ve věcech stanovených zvláštními zákony, vykonávají orgány dané municipality. Orgány obce tvoří zastupitelstvo, rada obce, starosta a obecní úřad.

3.2.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelé obce představují základní orgán obecní samosprávy. Dle Jáče (2010) mají na starost budoucí rozvoj obcí a kvalitu výkonu místní veřejné správy.

Mezi jejich pravomoci Jáč (2010) a Čmejrek (2008) řadí:

- schvalování programu rozvoje obce, rozpočtu a územního a regulačního plánu,
- zřizování trvalých a dočasných peněžních fondů obce,
- zřizování a rušení příspěvkových organizací a organizačních složek obce,
- vydávání obecně závazných vyhlášek obce,
- schvalování dohod o změně hranice obce,
- rozhodování o vyhlášení místního referenda,
- rozhodování o založení a rušení právnických osob včetně schvalování jejich, zakladatelské listiny, společenské smlouvy aj.

Peková (2004) jen dodává, že má zastupitelstvo obce jednoduše nárok na rozhodování ve všech samosprávních záležitostech s výjimkou těch, které patří do rozhodovací pravomoci zastupitelstva kraje.

Aby bylo jejich rozhodnutí schváleno, musí být odsouhlaseno nadpoloviční většinou všech členů zastupitelstva (Peková, 2004). Počet členů zastupitelstva, který se pohybuje mezi 5-55 členy, se dle Čmejrkem (2008) odvíjí od počtu obyvatel dané municipality. Peková (2004) s Čmejrkem (2008) ještě uvádí, že jednání zastupitelstva jsou ze zákona veřejná, přičemž se schází nejméně jedenkrát za 3 měsíce. Ministerstvo vnitra může však tento orgán obce rozpustit v případě, že se nesejde po více jak 6 měsících tak, aby se bylo schopno usnášet (Čmejrek, 2008).

3.2.2 Rada obce

Rada obce je podle Pekové (2004) v rámci samostatné působnosti podřízena obecnímu zastupitelstvu. Naopak v přenesené působnosti se řídí zákonem.

Mezi její pravomoci dle Pekové (2004) a Čmejrkem (2008) patří např.:

- příprava materiálů pro jednání zastupitelstva,
- zabezpečení hospodaření obce podle schváleného rozpočtu,
- vykonání rozpočtových opatření v rozsahu vymezeném zastupitelstvem obce,
- ukládání peněžitých trestů v samostatné působnosti aj.

Jednání tohoto výkonného orgánu veřejná nejsou. Aby bylo rozhodnutí rady akceptováno, je jej potřeba odsouhlasit nadpoloviční většinou všech jejích členů.

Rada není volena, pokud má zastupitelstvo méně než 15 členů (Peková, 2004). Počet členů se pohybuje mezi 5-11 lidmi. V čele je starosta, jeho zástupci – místostarostové a další členové. Pokud se rada v dané obci nevolí, získává pravomoci tohoto orgánu starosta, vyjma věcí zákonem svěřených zastupitelstvu obce (Čmejrek, 2008).

Čmejrek (2008) dále dodává, že zápis ze schůze, pořízený a podepsaný starostou a místostarostou (radním), je povinné uložit u obecního úřadu, aby do něj mohli členové zastupitelstva nahlédnout.

3.2.3 Starosta

Čmejrek a Kopřiva (2007) popisují starostu jako představitele obce, který reprezentuje obec navenek.

Tato osoba podle Pekové (20004) a Čmejrk a Kopřivy (2007) mimo jiné:

- svolává zastupitelstvo,
- řídí schůze rady,
- odpovídá za audit hospodaření obce,
- jmenuje i odvolává tajemníka (se souhlasem ředitele krajského úřadu), jehož funkci plní za předpokladu, že tato pozice není zřízena,
- odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce aj.

Je volen zastupitelstvem, kterému se také za výkon své funkce zodpovídá. Starostu dle zastupuje místostarosta, který jej zastupuje v době jeho nepřítomnosti či nevykonávání jeho funkce. Zvoleno jich může být více. Jak starosta, tak i jeho zástupce musí být občanem ČR. Oba zpravidla podepisují právní předpisy obce.

3.2.4 Obecní úřad

Obecní úřad řídí dle Pekové (2004) spolu se starostou také jeho zástupci, zaměstnanci ve výkonných orgánech (odborech) a tajemník (pokud je tato funkce zřízena). Na starost má zejména administrativně organizační činnosti. Plní tak úkoly, které mu ukládá zastupitelstvo či rada obce (Čmejrek a Kopřiva, 2007). A jak doplňuje Čmejrek (2008), tento orgán rovněž pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti a vykonává přenesenou působnost v základním rozsahu svěřeném obci (kromě těch záležitostí, které náleží jinému orgánu obce).

Záležitosti tohoto úřadu ve městech vykonává městský úřad a úřady městských obvodů a částí (Peková, 2004).

3.3 Rozpočet obce

Rozpočty ÚSC, podílející se výrazně na veřejných příjmech a výdajích, patří podle Provazníkové (2009) k nejčetnější skupině veřejných rozpočtů.

Jáč (2010) uvádí, že rozpočet patří mezi nejdůležitější dokumenty obce. Je bilancí příjmů a výdajů, ročním finančním plánem a veřejným dokumentem. Šelešovský (2006) či Marková (2000) jej dále definují jako:

- decentralizovaný peněžní fond,
- finanční plán,
- právní dokument, který je schvalován zastupitelstvem,
- prostředek finanční kontroly,
- nástroj posouzení a prosazování cílů obecní politiky,
- ekonomický vztah, který souvisí se shromažďováním a rozdělováním peněžních prostředků.

Při zpracování se podle Jáče (2010) vychází z rozpočtového výhledu, který obsahuje základní údaje o příjmech a výdajích, o finančních zdrojích a potřebách při dlouhodobě realizovaných záměrech obce. Upraven je rozpočtovou skladbou.

Je sestavován zvláště pro každý kalendářní rok, díky čemuž se jedná o plán operativní (Jáč, 2010; Sedmihradská, 2015). Nejprve je (nejméně na 15 dní předem) zveřejněn návrh rozpočtu, který je poté projednán a doporučen radou obce a finančním výborem. Po tomto kroku následuje schválení rozpočtu zastupitelstvem. Pokud nestihnou schválit rozpočet před 1. lednem, musí být přijato rozpočtové provizorium. V případě změn během roku bývá rozpočet opraven tzv. rozpočtovým opatřením. Změněn může být dle Otrusinové a Kubíčkové (2011) například z důvodu změny v organizaci hospodářství financovaného rozpočtem či změn právních předpisů ovlivňujících výši rozpočtových příjmů nebo výdajů.

Rozpočet se zpravidla stanovuje jako vyrovnaný (Šelešovský, 2006). Schválen může ale také být jako přebytkový, pokud se některé příjmy plánují využít až v následujících letech nebo pokud se plánují použít ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let. Jako schodkový by mohl být schválen pouze v případě, že schodek bude možné vyrovnat financemi z předešlých let nebo se bude krýt z návratných zdrojů splatných v rozpočtu v příštích letech.

Rozpočet je dle Sedmihradské (2015) možné klasifikovat různými způsoby. Například rozdělení rozpočtu na běžný a kapitálový (viz Tab. 1) je velmi praktické, neboť je díky

němu možné oddělit opakující se jednorázové příjmy a výdaje. Pokud běžnými příjmy, které se každým rokem opakují, nestačí pokrýt každoročně se opakující výdaje, je hospodaření obce z dlouhodobého hlediska neudržitelné, což ústí k nevyhnutelnému provedení určitých změn. Skladbu i obsah si obec určuje sama.

Tab. 1 Běžný a kapitálový rozpočet (Zdroj: vlastní zpracování, 2016; Sedmihradská, 2015)

	Příjmy	Výdaje
Běžný rozpočet	Daňové příjmy	Běžné výdaje
	Nedaňové příjmy Neinvestiční dotace	Přebytek běžného rozpočtu
Kapitálový rozpočet	Přebytek běžného rozpočtu	Kapitálové výdaje
	Kapitálové příjmy Investiční dotace Financování z vlastních úspor Půjčka	

3.3.1 Rozpočtové příjmy

Problémem většiny obcí je nedostatek finančních prostředků (Jáč, 2010). Příjmy by měly být zejména plánovatelné a závislé na aktivitě obce. Bývají tvořeny vlastními příjmy, dotacemi ze státního rozpočtu, cizími zdroji a zdroji návratnými (úvěry, komunální obligace).

Příjmy rozpočtu obce tvoří podle Otrusinové a Kubíčkové (2011) zejména:

- příjmy z vlastního majetku a majetkových práv,
- příjmy z výsledků vlastní činnosti,
- příjmy z hospodářské činnosti PO,
- výnosy z místních poplatků podle zvláštního zákona,

- dotace ze státního rozpočtu a státních fondů,
- dotace z rozpočtu kraje,
- přijaté peněžité dary a příspěvky atd.

Daňové příjmy

Podle Lajtkepové (2013) tvoří největší část příjmů obcí příjmy daňové (téměř jednu polovinu). Jedná se zejména o svěřenou daň z nemovitostí a sdílené daně. Hillman (2003) dodává, že právě výnosy ze svěřených a sdílených daní by měly sloužit k zabezpečení čistých veřejných statků (např. veřejná správa, veřejné osvětlení).

Lajtkepová (2013) rovněž považuje za součást daňových příjmů místní poplatky (např. poplatek za psy, lázeňský a rekreační pobyt aj.). Spadají sem i poplatky správní, které zahrnují poplatky za správní úkony a rozhodnutí.

Daňové příjmy může podle Kruntorádové (2015) obec ovlivnit jen minimálně (zejména u poplatků). Jedná se o nejstabilnější příjmy, které tvoří více než 40 % celkových příjmů. V poslední době však velikost daňových příjmů podíl příjmů z dotací sráží. Jejich výše je určena rozpočtovým určením daní (viz Tab. 2), které je rozděluje mezi obce v závislosti na velikosti dané municipality.

Nedaňové příjmy

Co se týče podílu nedaňových příjmů, ten tvoří cca 15 % příjmů (Lajtkepová 2013). Jak uvádí Šelešovský (2006a), tato složka rozpočtu úzce souvisí s majetkem obce a jejím podnikáním, investicemi aj. Řadí se sem např. příjmy z pronájmu majetku. Nedaňové příjmy ukazují, jak dobře obec využívá svůj majetek a jak je závislá na tom, co obdrží. Tyto příjmy byly sníženy v důsledku změny právního postavení ZŠ a MŠ (na příspěvkové organizace) v roce 2003.

Kapitálové příjmy

Kruntorádová (2015) považuje tyto příjmy za nepravdělné. Obec je získává zejména z jednorázového prodeje majetku či z obdržených darů. Tyto prostředky by měly být použity jako investice a ne běžné výdaje.

Dotace

Dotace řadí Provazníková (2015) mezi peněžní prostředky nenávratné, které jsou poskytovány ze státního rozpočtu, krajských rozpočtů, účelových fondů a fondů EU. Obce nejsou dost soběstačné na to, aby zajišťovaly základní potřeby obyvatel obcí.

Kruntorádová (2015) dělí dotace (podle způsobu přidělování) na nárokové a nenárokové. Nárokové jsou vyhrazené na provoz základních zařízení, provozování určitých služeb a realizaci státní správy v přenesené působnosti. Na rozdíl od nenárokových dotací jsou tyto dotace nárokovány všem obcím. Nenárokové dotace, které prokazují aktivní vedení obce a její schopnost uskutečňovat rozvojové projekty, jsou většinou účelově zaměřené.

Dotace se obcím poskytují jako (Lajtkepová, 2013):

- **běžné dotace** na financování provozních potřeb ve formě účelových i neúčelových dotací,
- **kapitálové dotace**, které jsou vždy účelové a zúčtovatelné, sloužící na financování konkrétní investice.

Nicméně jak dodává Kruntorádová (2015), pro malé obce je vypracování žádosti o dotaci náročné. Přispívají k tomu jak administrativně-technické požadavky, tak finanční náročnost. Často si proto musí díky náročnosti zpracování žádosti a absenci kvalifikovaných úředníků nechat žádost vypracovat od externí firmy.

3.3.1.1 Schopnost obce ovlivnit své rozpočtové příjmy

Za přímé nástroje ovlivňující rozpočtové příjmy Šelšovský (2006a) označuje např. omezenou daňovou pravomoc (stanovení koeficientu u daně z nemovitostí), souhlas vybírání dalšího místního poplatku, rozhodnutí o použití návratné metody financování (např. úvěru) či vymezení uživatelských poplatků za poskytování veřejných statků a služeb v dané municipalitě. Jako nepřímé nástroje uvádí aktivní politiku zaměstnanosti (prostřednictvím podpory malého a středního podnikání a investičních aktivit), optimalizaci nakládání s majetkem obce a aktivní snahu získat dotace.

3.3.1.2 Rozpočtové určení daní

Podle Pařízkové (2008) rozpočtové určení daní uvádí, do jakého rozpočtu putuje výnos určité daně. Vliv na celkový výnos má počet obyvatel, katastrální výměra, počet zaměstnanců aj. Konkrétní procenta výnosů obcí lze vidět v Tab. 2.

Tab. 2 Schéma rozpočtového určení daní pro obce od 1. 1. 2016 (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; Ministerstvo financí, © 2005-2016)

	Výnosy obcí
DPH (celostátní výnos)	20,83 % (dle přepočteného počtu obyvatel)
DPFO vybíraná srážkou (celostátní výnos)	23,58 % (dle přepočteného počtu obyvatel)
DPFO ze samostatně výdělečné činnosti (z podnikání)	30 % (dle bydliště podnikatele)
	23,58 % z 60 % celostátního hrubého výnosu DPFO (dle přepočteného počtu obyvatel)
DPFO ze závislé činnosti (celostátní výnos)	23,58 % (dle přepočteného počtu obyvatel)
	1,5 % (dle přepočteného počtu zaměstnanců)
DPPO (bez daně placené obcemi a kraji)	23,58 % (dle přepočteného počtu obyvatel)
DPPO (z daně placené obcemi a kraji)	100 % (daně placené obcí)
Daň z nemovitých věcí	100 % (podle alokace nemovitostí)

3.3.2 Rozpočtové výdaje

Aby bylo možné schválit a uskutečnit výdaje, je nutné, aby pro tyto výdaje existovalo jisté rozpočtové krytí. Krýt se mohou pomocí příjmů rozpočtu daného roku, přebytků z let minulých či půjčkou, o které rozhoduje zastupitelstvo dané municipality (Sedmíhradská, 2015).

Peková (2005) uvádí následující funkce, které plní veřejné výdaje:

- Alokační (spočívá v zabezpečování veřejných statků pro obyvatelstvo; výdaje na nákup zboží a služeb),
- Redistribuční (financování redistribuční funkce státu; hlavním nástrojem jsou výdaje státního rozpočtu),
- Stabilizační (financování stabilizačních a regulačních netržních činností státu).

Veřejné výdaje lze rovněž klasifikovat z různých hledisek (Lajtkepová, 2007):

- Hledisko časové (běžné a kapitálové výdaje),
- Hledisko návratnosti (návratné a nenávratné),
- Hledisko místa (výdaje z veřejných rozpočtů a výdaje z mimorozpočtových fondů),
- Hledisko plánovanosti (plánovatelné a neplánovatelné).

V dokumentech obcí se nejčastěji využívá hledisko časové.

Běžné výdaje

Na straně výdajů považuje Lajtkepová (2013) za nejvýznamnější běžné výdaje (zhruba jedna třetina z celkových výdajů), sloužící na zabezpečení místních veřejných statků včetně těch, které obec zabezpečuje v přenesené působnosti. Běžnými výdaji správce rozpočtové kapitoly zabezpečuje provozní činnost (Maaytová, Ochrana a Pavel, 2015). Mezi tyto výdaje patří například platy personálu (zaměstnanců ministerstva, krajského úřadu, nebo obecního úřadu). Další jsou výdaje na opravy techniky, nákup spotřebního materiálu (toner do tiskáren), výdaje na energie. Jsou to tedy výdaje, které se během rozpočtového roku běžně opakují.

Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje souvisí s financováním investic, na které často obce získávají dotace ze státního rozpočtu či jiných fondů (Lajtkepová, 2013).

Smyslem těchto investic je vytvořit takový statek, který bude v budoucnu v toku času uspokojovat veřejnost (Maaytová, Ochrana a Pavel, 2015). Příkladem jsou výdaje na výstavbu dálnice, na výstavbu atomové elektrárny, nebo nákupu supersoniků pro Armádu České republiky. Ve srovnání s běžnými výdaji jsou kapitálové odloženou spotřebou.

3.3.2.1 Ovlivnění veřejných výdajů

Výši a strukturu veřejných výdajů ovlivňuje mnoho faktorů, mezi které se řadí např. (Lajtkepová, 2007):

- Demografické (všechny vazby spjaté s reprodukcí lidské populace),
- Geografické (např. povodně, nebo zemětřesení),
- Inflační (produkování statků a služeb specifického charakteru),
- Technicko-technologické (technika a nová technologie),
- Politické.

3.3.3 Závěrečný účet obce

Do tohoto účtu jsou dle Šelešovského (2006a) zpracovávány údaje o ročním hospodaření ÚSC po skončení kalendářního roku. Týká se plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění podle rozpočtové sklady a dalších finančních operací. Díky tomu lze tak zhodnotit finanční hospodaření dané municipality. Každý ÚSC si musí nechat přezkoumat své hospodaření z minulého roku, jehož předmětem jsou údaje o jeho ročním hospodaření.

Tento účet, který je třeba projednat do 30. června dalšího roku, je schvalován zastupitelstvem. V průběhu roku může ÚSC požádat o mimořádné přezkoumání vlastního hospodaření. Návrh závěrečného účtu musí být zveřejněn alespoň 15 dnů před jeho projednáním v zastupitelstvu dané municipality. Připomínky občanů mohou být uplatněny písemně po uveřejnění či ústně na zastupitelském zasedání. Projednání tohoto účtu bývá uzavřeno vyjádřením souhlasu s celoročním hospodařením bez výhrad či s výhradami.

3.3.4 Rozpočtový výhled

Otrusinová a Kubíčková (2011) definují rozpočtový výhled jako pomocný nástroj pro střednědobé finanční plánování rozvoje hospodářství obce. Sestavuje se na 2-5 let a podle Totha (2014) obsahuje základní údaje o příjmech a výdajích, ale především o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích aj.

Za výhodu také považuje Sedmihradská (2015) to, že nás rozpočtový výhled může včas varovat před hrozícím nepokrytím očekávaných výdajů očekávanými příjmy, a dovolit nám tak na danou situaci včas reagovat a tyto problémy překonat.

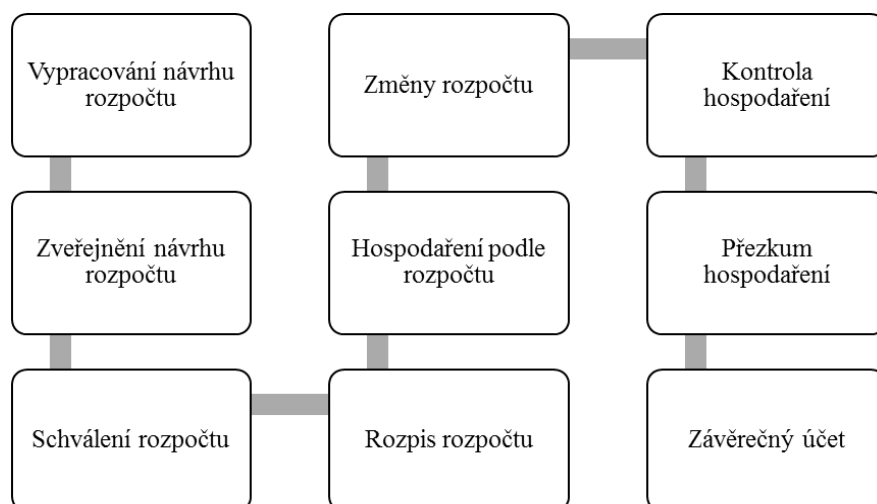
3.3.5 Rozpočtový proces

Sedmíhradská (2015) definuje rozpočtový proces jako „*přírůstkové sestavování rozpočtu v položkovém třídění, ve kterém jsou finanční prostředky přidělovány stávajícím institucím*“. Stanovená odpovědnost a vymezení výdajových kategorií umožňuje kontrolovat, jestli jsou rozpočtové prostředky použity správně a zda nejsou zneužívány. Výsledkem je poté konkrétní rozpočet.

Rozpočtový proces zahrnuje čtyři základní fáze:

- sestavování rozpočtu,
- projednávání a schvalování rozpočtu,
- hospodaření podle rozpočtu,
- následná kontrola.

Tento proces je podrobněji zobrazen na obrázku níže (Obr. 1). Jednotlivé kroky, včetně stanovených podmínek pro ně, jsou stanovené zákonem.

Obr. 1 Kroky rozpočtového procesu (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; Sedmíhradská, 2015)

Jelikož tento proces zasahuje do několika let, probíhá souběžně několik rozpočtových cyklů (Sedmíhradská, 2015). Rozpočet i rozpočtový proces se řídí tzv. rozpočtovými zásadami.

3.3.6 Rozpočtové zásady

Peková (2011) definuje tyto zásady:

- Zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu (i mimorozpočtového peněžního fondu),
- Zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu – to závisí na schopnosti odhadnout rozpočtové příjmy a výdaje, na stupni poznání a kvalitní analýze hospodářských procesů,
- Zásada úplnosti rozpočtu a jednotnosti a průhlednosti rozpočtu (pro možnou kontrolu, analýzu a porovnání příjmů a výdajů a odstranění působení nepříznivých faktorů na hospodaření),
- Zásada dlouhodobé vyrovnanosti rozpočtu (předpoklad zdravého hospodaření státu i subjektů územní samosprávy),
- Zásada efektivnosti, hospodárnosti a účinnosti při použití rozpočtových prostředků,
- Zásada publicity rozpočtu.

3.3.7 Rozpočtová skladba

Peková (2011) charakterizuje rozpočtovou skladbu jako „*systematické, jednotné a přehledné třídění, které umožňuje zabezpečit jednotnost a přehlednost struktury veřejných rozpočtů a mimorozpočtových peněžních fondů v rozpočtové soustavě.*“

Rozpočtová skladba se uplatňuje v rozpočtech organizačních složek státu, při sledování státního rozpočtu a při operacích rozpočtů a ostatních fondů obcí.

Třídění příjmů a výdajů rozpočtu podle Provazníkové (2015) respektuje:

- zásadu jednotnosti a závaznosti,
- zásadu dlouhodobé stability třídění rozpočtu,
- potřebu agregace, sumarizace s využitím principu konsolidace (umožňující eliminaci rizika, např. u dotací),
- zásadu srozumitelnosti,
- zásadu kompatibility s mezinárodními statistickými standardy.

Máče (2010), Provazníková (2015) či Peterová (2014) dále uvádí, že rozpočtová skladba třídí příjmy a výdaje z hlediska odpovědnostního, druhového, odvětvového a konsolidačního.

Odpovědnostní třídění

U odpovědnostního (neboli kapitolního či organizačního) se třídí příjmy a výdaje podle správců kapitol. Jednotkou třídění je kapitola státního rozpočtu (v současnosti je 42 kapitol). Toto třídění je povinné pouze u státního rozpočtu.

Druhovému třídění

Podle druhového třídění se třídí příjmy a výdaje podle příjmových a výdajových druhů. Toto základní třídění se týká všech peněžních operací, které jsou rozděleny do tří skupin: příjmů, výdajů a tzv. financování.

Odvětvové třídění

Z odvětvového hlediska se třídí příjmy a výdaje podle odvětví. Výdaje se na rozdíl od příjmů třídí všechny, u příjmů jen nedaňové a kapitálové příjmy obcí a krajů.

Konsolidační třídění

V rámci tohoto třídění se příjmy a výdaje třídí podle stupňů či zaměření právního subjektu konsolidace. Prvkem konsolidačního třídění jsou tzv. záznamové jednotky (v současnosti je jich 9). Smyslem je vyloučit duplicity - tedy převody prostředků uvnitř rozpočtů, mezi fondy a rozpočtem, mezi zřizovatelem a organizační složkou a mezi veřejnými rozpočty na různých úrovních (Půček, 2015).

3.3.8 Porušení rozpočtové kázně

Peterová (2014) považuje za porušení rozpočtové kázně všechny peněžní prostředky patřící (svěřené) územnímu samosprávnému celku, které jsou neoprávněně užity či zadrženy. Pokud jsou neoprávněně užity, znamená to, že nebyl dodržen účel či časová použitelnost dotací a příspěvku daného ÚSC. Zadržením je myšleno pozdní vrácení nevyčerpaných prostředků po vymezeném termínu. Pokud obec tuto kázeň poruší, musí provést odvod (ve stejné výši s částkou, kterou zadržela či neoprávněně použila) do rozpočtu, z něhož peněžní prostředky dostala (Půček, 2015).

3.4 Strategické plánování obce

Strategické plánování pomáhá obcím uskutečňovat strategická rozhodnutí a aplikovat s tím související vhodně zvolené strategie, které vedou k dosažení určitého cíle či záměru (Šelešovský, 2006).

3.4.1 Program rozvoje obce

Šelešovský (2006) považuje tento program za jeden ze stěžejních nástrojů řízení v oblasti rozvoje území obce. Díky nim mohou obce efektivně využívat finanční prostředky a majetek. Řadí se mezi střednědobé i dlouhodobé dokumenty, patřící do kompetence zastupitelstva, které nemají charakter obecně závazného předpisu (Půček a Koppitz, 2012). Šelešovský (2006) uvádí v souvislosti s ním nástroje jako rozpočet obce, rozpočtový výhled a územní plán.

Jelikož obce podle Šelešovského (2006) hospodaří s omezenými zdroji, s omezeným množstvím prostředků i majetku, je nutné stanovit určitou strategii, v níž jsou vymezeny základní priority rozvoje, definice cílů a jednotlivá opatření jejich realizace. To pomůže k zajištění rozvoje obce, konkrétněji tedy k vytvoření a zlepšení podmínek života v obci. Kromě již výše uvedeného však mnoho obcí může sestavovat tento dokument kvůli podpoře Evropské unie, která dává při financování projektu přednost municipalitám, které řeší komplexně problémy dané lokality.

Dále tyto programy také pomáhají organizovat změny v obcích, minimalizovat hrozby a maximalizovat příležitosti obce, definovat prioritní oblasti a cíle rozvoje obce či vytvářet prostor pro vznik veřejně-soukromého partnerství (Šelešovský, 2006).

3.5 Finanční analýza obce

Jak uvádí Knápková, Pavelková a Šteker (2013), finanční analýza může pomoci odpovědět na důležité otázky místní samosprávě, jelikož poskytuje důležité a užitečné informace o tom, jaké je hospodaření dané municipality. Podle Kadeřábkové a Pekové (2012) využívá finanční analýza různé propočtové a podílové ukazatele (např. výše dluhu na obyvatele, míra finanční soběstačnosti, míra samofinancování). Vývoj těchto ukazatelů v čase a jejich prostorové porovnání umožňuje důkladně posoudit tyto

ukazatele a odhalit příčiny odlišného vývoje vybraných ukazatelů v dané obci oproti jiným. Díky analýze je možné přijmout opatření, které pomáhají zvýšit efektivnost hospodaření, hospodárnost, účelnost využívání majetku aj. Povinnost zveřejňovat rozpočet dává MFČR.

Pro úspěšné zpracování této analýzy jsou důležité tři účetní výkazy: rozvaha, výkaz zisků a ztrát a výkaz o tvorbě použití peněžních prostředků (Růčková, c2011)

3.5.1 Ukazatelé likvidity

Ukazatelé likvidity dle Vodákové (2013) podávají informace o schopnosti daného subjektu okamžitě hradit splatné závazky. Například likvidní obec tak nemá krátkodobě problémy hradit své splatné dluhy. Ztráta likvidity nás upozorňuje na finanční problémy subjektu, které mohou způsobit až nesolventnost příslušného subjektu. Proto je dobré ztrátu likvidity nezanedbávat, i přesto že z dlouhodobého pohledu nemusí nutně znamenat mimořádný problém. Díky ztrátě likvidity totiž může subjekt ztratit důvěryhodnost u věřitelů, což může vyústit k horšímu přístupu k úvěrům, zvyšování nákladů aj. V rámci ÚSC se k posouzení likvidity využívá likvidita celková (Provazníková, 2009).

3.5.2 Ukazatelé zadluženosti

Ukazatele zadluženosti poměřují podle Scholleové (2012) cizí a vlastní zdroje, a zabývají se také schopností hradit náklady dluhu. Pro analýzu zadluženosti se zjišťuje objem majetku, který si firma pořídila na leasing. Aktiva, která se získají prostřednictvím leasingu, se neobjeví v rozvaze, ale pouze jako náklad ve výkazu zisku a ztráty. V tomto případě nám ukazatele zadluženosti neprozradí úplnou zadluženost podniku.

Velikost zadluženosti obce se zohledňuje zejména při poskytování individuálních účelových dotací ve vazbě na ukazatel zadluženosti, který je definován Ministerstvem financí (Provazníková, 2009). K celkovým příjmům nesmí ukazatel dluhové služby přesáhnout 30%.

3.5.3 Monitoring hospodaření obcí

Máče (2013) a Ministerstvo financí (© 2005-2016) uvádí, že Ministerstvo financí každý rok zpracovává soustavu informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU) za všechny obce. Dle této aktuální metodiky využívá pro tyto výpočty údaje z posledního dne příslušného roku. Poté provádí monitoring hospodaření obcí prostřednictvím informativních a monitorovacích ukazatelů (Tab. 3).

Tab. 3 Informativní a monitorující ukazatele (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; Ministerstvo financí, © 2005-2016)

Informativní ukazatelé	
	Počet obyvatel obce
	Příjem celkem (po konsolidaci)
	Úroky
	Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků
	Dluhová služba celkem
	Ukazatel dluhové služby (v %)
	Aktiva celkem
	Cizí zdroje
	Stav na bankovních účtech celkem
	Úvěry a komunální dluhopisy
	Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy
	Zadluženost celkem
	Podíl zadluženosti na cizích zdrojích (v %)
	8-leté saldo
	Oběžná aktiva
	Krátkodobé závazky
Monitorující ukazatele	
	Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)
	Celková (běžná) likvidita

V rámci daného monitoringu využívá rovněž údaje z finanční analýzy. Obce s celkovou likviditou v rozmezí 0 až 1 a podílem cizích zdrojů k celkovým aktivům vyšší než 25 % (k 31. 12.) obdrží dopis od Ministerstva financí, které požaduje po obcích vysvětlení tohoto stavu včetně stanoviska zastupitelstva.

3.6 Kvalita života v obci

Díky rostoucí poptávce po veřejných službách a statcích, potřebě zajistit větší průhlednost nakládání s veřejnými zdroji a hledání nástrojů zlepšující hospodářské výsledky, se i obce začínají zajímat o zvyšování kvality života v obci.

Kvalita života by se měla zvyšovat s ohledem na zásady regionálního rozvoje, a rovněž by měla zvyšovat výkonnost a kvalita poskytovaných veřejných služeb financovaných z veřejných zdrojů (Pavlík, 2014). Právě kvalitou veřejné správy lze docílit větší užitečnosti poskytovaných služeb, a také lepšího uspokojení potřeb obyvatel dané municipality.

Na zlepšení kvality života ve venkovských oblastech se zaměřuje např. Integrovaný operační program (Provazníková, 2009). Díky němu mohou obce získat podporu na technické a základní vodohospodářské infrastruktury obcí (ČOV např.), budování a obnovu místních komunikací, zlepšení vzhledu obcí, zajištění chybějícího občanského vybavení aj.

4 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ MĚSTA OSLAVANY

4.1 Charakteristika města

Oslavany se nachází v Jihomoravském kraji (Obr. 2), 25 km jihozápadně od Brna na rozhraní Dyjsko-svrateckého úvalu a Českomoravské vrchoviny (Oslavany, 2011).

Obr. 2 Mapa umístění obce Oslavany (Zdroj: Regionální Informační Servis, ©2012-2014)

Tato municipalita, jejíž první písemná zmínka je z roku 1104, byla původně zemědělskou a vinařskou obcí (Oslavany, 2007). Tato tradice se odráží v městském znaku, který byl vytvořen roku 1622. Podle archeologických nálezů bylo území města osídleno již v době neolitické a bronzové.

Tab. 4 Základní informace o obci (Regionální Informační Servis, ©2012-2014)

Status:	Město
Typ sídla:	Ostatní obce
NUTS 4:	Brno-venkov
NUTS 3:	Jihomoravský kraj
NUTS 2:	Jihovýchod
Obec s pověřeným obecním úřadem:	Ivančice
Obec s rozšířenou působností:	Ivančice
Katastrální plocha (ha):	1 868

Součástí Oslavan je bývalá hornická obec Padochov (Oslavany, 2007). Společně s Padochovem mají Oslavany 4700 obyvatel. V údolí řeky Oslavy začíná přírodní park Oslava.

Nachází se zde jak autobusové, tak i vlakové nádraží, zdravotní středisko, základní škola a sportovní stadion (Oslavany, 2007).

Město Oslavany se může pochlubit barokním kostelem sv. Mikuláše, který se nachází na pravém břehu řeky Oslavy, nebo renesančním zámekem s arkádovým nádvořím (Oslavany, 2011). Původně se zde nacházel románský klášter „Údolí Mariino“, který byl ale roku 1225 přestavěn na renesanční zámek. Na levém břehu řeky Oslavy je naučná stezka, jejíž součástí je Dědičná štola.

Jsou zde pravidelně pořádány historické slavnosti, které slouží jako připomínka příjezdu krále Přemysla Otakara I. a královny Konstancie do Oslavan na vysvěcení ženského cisterciáckého kláštera Údolí sv. Marie v roce 1228 (Oslavany, 2007). V 18. a 19. století se v tomto městě rozvila řemeslná výroba fajánse – bílé keramiky s modrým dekorem.

Mezi další zajímavost patří Karmelské poutí s 300letou tradicí (Oslavany, 2011). Další zajímavou stavbou je oslavanská tepelná elektrárna, jejíž provoz byl zahájen v roce 1913. Byla pojmenována jako 1. parní přespolní elektrárna. Expedovala elektrickou energii do Brna a do celého okresu. Uhlí spalovala z oslavanského dolu Kukla. Provoz elektrárny byl ukončen v roce 1993.

Změnu charakteru obce způsobily dvě důlní katastrofy, které se staly v roce 1860 a 1921 (Oslavany, 2007). Jelikož od té doby nebyla těžba obnovena, ovzduší přestalo být znečišťováno a přestalo mít vzhled průmyslového centra.

Starostou je od roku 1998 Vít Aldorf. Místostarostou je Svatopluk Staněk, zvolený od roku 2010. Zastupitelstvo města tvoří 21 členů.

Oslavany jsou zřizovatelem tří příspěvkových organizací (Závěrečný účet za rok 2014, 2015):

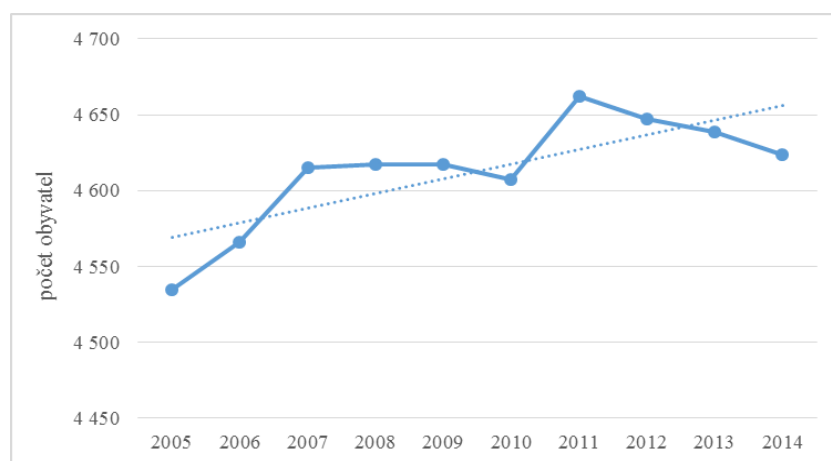
- Základní škola Oslavany
- Dům dětí a mládeže a školní družina Oslavany
- Mateřská škola Duha Oslavany

V městě Oslavany se nachází městská, obecní policie, sbor dobrovolných hasičů a zdravotní centrum. Vyskytuje se zde mateřská a základní škola se sportovním hřištěm. Z kulturního vybavení se nalézá místní knihovna, muzeum a kino. Dále je v této obci

autobusová i vlaková zastávka. Každoroční kulturní tradicí v Oslavanech je Karmelská pouť, s bohatým doprovodným programem a hudebním vystoupením na zámku.

4.2 Počet obyvatel

Počtem obyvatel se podle ČSÚ (2016) Oslavany řadí k menším obcím v ČR (dlouhodobě kolem 4600 obyvatel). Celkově je pro tuto obec charakteristický mírný nárůst, což je ovlivněno zejména přistěhováním obyvatel do obce (Obr. 3). Největší nárůst obyvatel v obci byl zaznamenán v roce 2011 (55 obyvatel). Od roku 2012 však počet obyvatel v obci nepatrně klesá důsledkem přirozené i mechanické měny.

Obr. 3 Počet obyvatel v obci mezi léty 2005 – 2014 (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; data: ČSÚ, 2015)

Věkové složení obyvatelstva v Oslavanech se výrazně nemění (Tab. 5). Od roku 2005 se snížilo procentuální zastoupení nejmladší kategorie (0 – 14 let) o 3 %. Naopak narostl počet nejstarších obyvatel v obci, který je vyšší ve srovnání s Českou republikou.

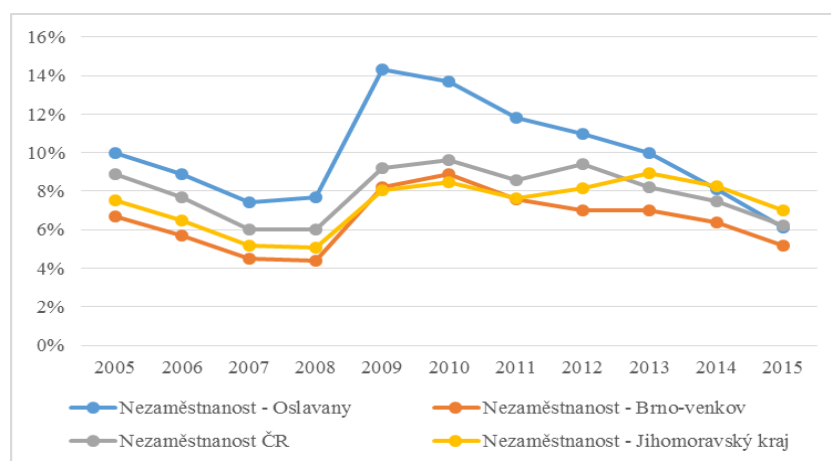
Tab. 5 Věkové složení obyvatel v obci mezi léty 2005 – 2014 (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; data: ČSÚ, 2015)

Stav obyvatelstva k 31.12.	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyvatel celkem	4535	4566	4615	4617	4617	4607	4662	4647	4639	4624
Ve věku: 0 – 14	17%	16%	16%	15%	15%	15%	15%	14%	14%	14%
15 – 64	69%	69%	69%	69%	69%	69%	69%	68%	68%	67%
65 a více	15%	15%	16%	16%	17%	16%	17%	17%	18%	18%

4.3 Nezaměstnanost města

Podle Integrovaného portálu MPSV (2016), má okres Brno – venkov dlouhodobě jednu z nejnižších nezaměstnaností v Jihomoravském kraji. Jak lze však vidět na obr. 4, město Oslavany se řadí k obcím, které míru nezaměstnanosti v okrese zvyšují.

Důvodem vyšší nezaměstnanosti v obci může být to, že jelikož je obec zaměřena na strojírenství a maloobchod a velkoobchod, mnoho obyvatel se v těchto oborech neuplatní kvůli nevyhovující kvalifikaci. Vliv na ni může mít také věkové složení obyvatel.

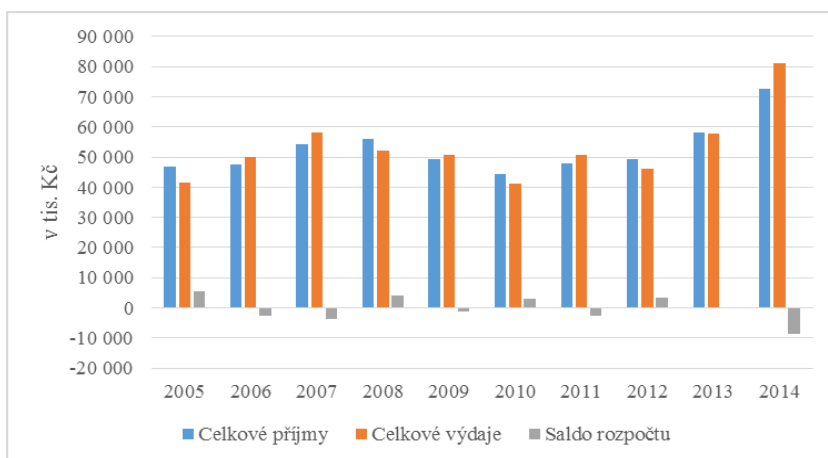

Obr. 4 Vývoj míry nezaměstnanosti (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; data: Integrovaný portál MPSV, 2016)

4.4 Příjmy, výdaje a saldo hospodaření

Jak ukazuje obr. 5, celkové příjmy města v pěti letech z deseti sledovaných nepřevýšily celkové výdaje, což však nemusí znamenat, že je daná municipalita zadlužená a špatně hospodaří.

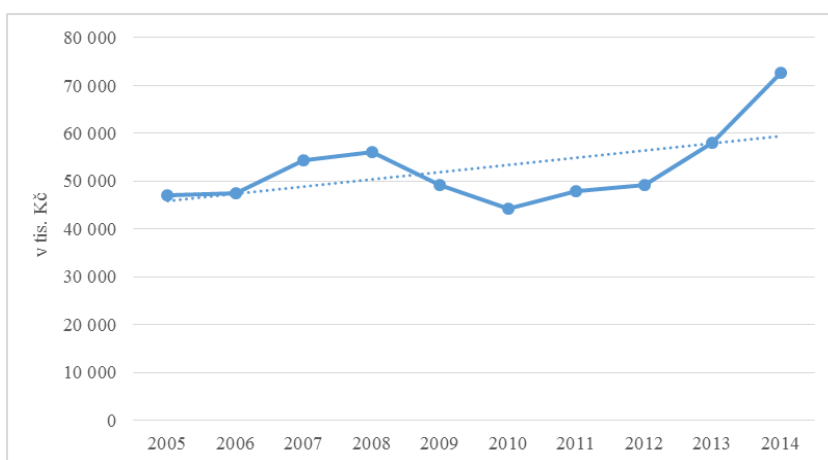
Výrazný schodek v roce 2014 byl způsoben přijetím dlouhodobého úvěru v hodnotě 6 800 tis. Kč. Schodek byl většinou uhrazen snížením stavu finančních prostředků na bankovních účtech z výsledku hospodaření minulých let. Přebytek naopak znamenal navýšení stavu finančních prostředků na bankovních účtech.

Obr. 5 Vývoj rozpočtu v tis. Kč (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; data: Závěrečné účty obce, 2005-2014)

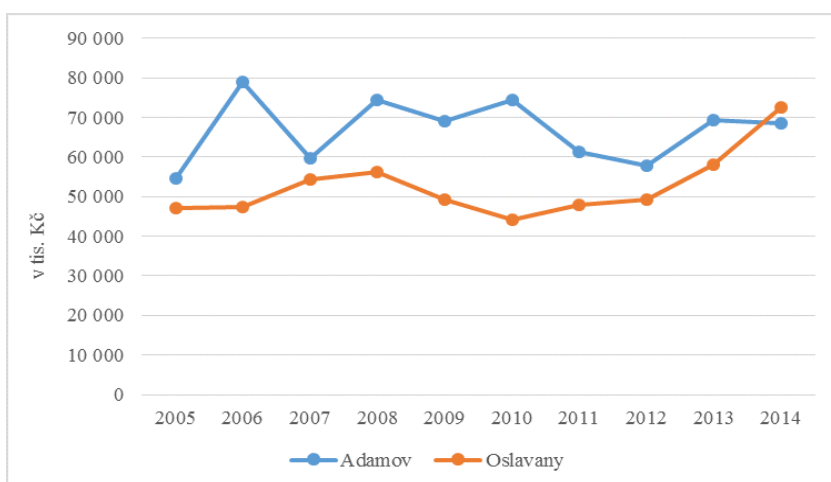
4.4.1 Příjmy

Příjmy obce, jak lze vidět na obr. 6, měly ve sledovaném období kolísavý charakter. Nejméně obec přijala v roce 2010. Od tohoto roku však příjmy značně narůstaly. Za sledované poslední čtyři roky obec zaznamenala nárůst příjmů o 64 %.

Obr. 6 Vývoj celkových skutečných příjmů v tis. Kč (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; data: Závěrečné účty obce, 2005-2014)

Ke srovnání byla vybrána obec Adamov, která se nachází rovněž v Jihomoravském kraji, a která má téměř stejný počet obyvatel. Nicméně co se rozlohy týče, je město Adamov cca pětkrát menší. V porovnání celkových příjmů s touto obcí jsou na tom Oslavany však hůře (Obr. 7). Výjimku tvoří rok 2014, kdy město Oslavany zaznamenalo vyšší příjmy.

Obr. 7 Celkové příjmy – porovnání obcí Oslavany a Adamov (Zdroj: Vlastní zpracování; data: Závěrečné účty obcí, 2005-2014)

Jak je patrné z tab. 6, nárůst v posledních letech byl téměř pokaždé způsoben jinou skupinou příjmů.

Tab. 6 Procentuální zastoupení jednotlivých příjmů (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; data: Závěrečné účty obce, 2005-2014)

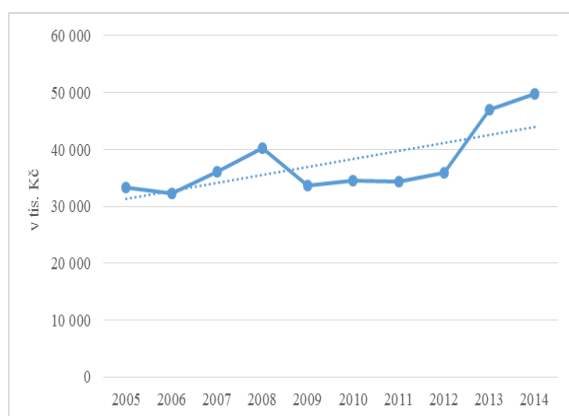
v %	příjmy			
	daňové	nedaňové	kapitálové	dotace
2005	71%	6%	1%	22%
2006	68%	19%	2%	11%
2007	66%	7%	1%	26%
2008	72%	12%	1%	15%
2009	68%	8%	0%	24%
2010	78%	10%	1%	12%
2011	72%	11%	0%	18%
2012	73%	13%	4%	10%
2013	81%	10%	2%	7%
2014	69%	8%	2%	22%

Daňové příjmy

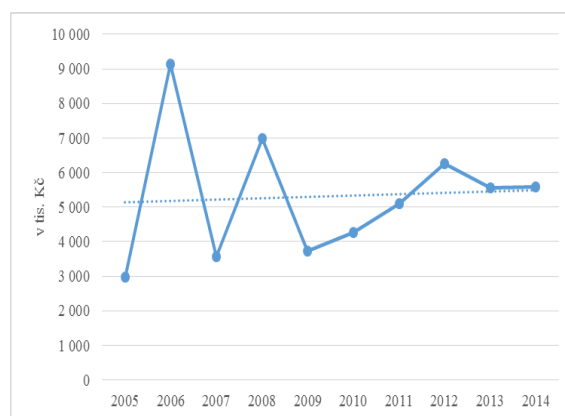
Daňové příjmy tvoří největší část příjmů rozpočtu. Největší propad zaznamenaly v roce 2009, na čemž měla největší podíl daň z příjmů právnických osob (Obr. 8). Naopak největší nárůst v roce 2013 způsobila daň z přidané hodnoty.

Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy obce zaznamenaly výrazné výkyvy (Obr. 9). V roce 2006 byl prudký nárůst způsoben zejména přijetím části dlužného nájemného ve výši 3 000 tis. Kč, a také přijetím částky za reklamu (např. od společnosti ČEZ). Navýšení v roce 2008 bylo způsobeno především zvýšením příjmů z pronájmu (nový nájemce prostor zámku) a sankčních plateb (sankce za pozdní úhradu nájmu zámku).

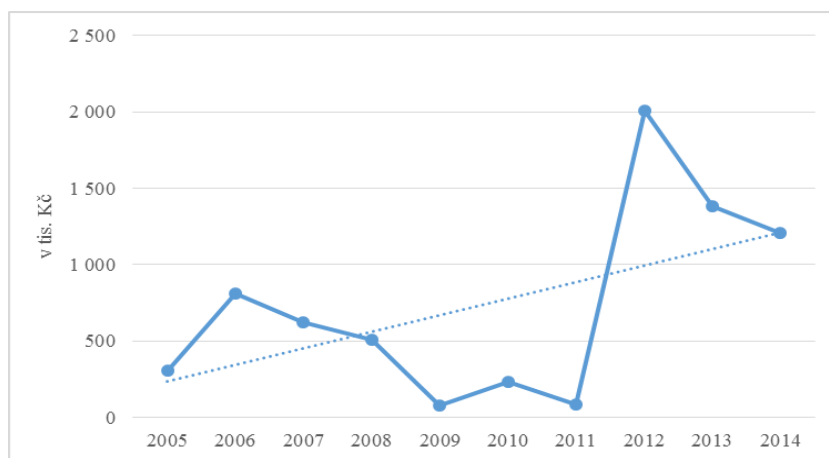
Obr. 8 Vývoj daňových příjmů (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; data: Závěrečné účty obce, 2005-2014)

Obr. 9 Vývoj nedaňových příjmů (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; data: Závěrečné účty obce, 2005-2014)

Kapitálové příjmy

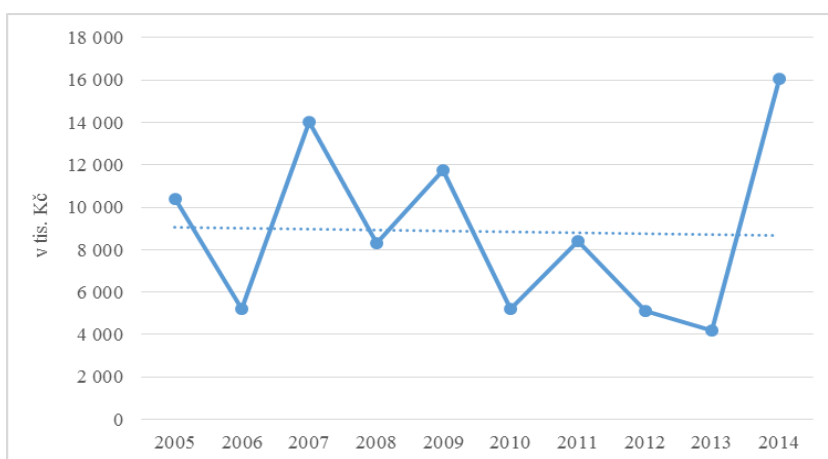
Jak je zřejmé z obr. 10, největší skok u kapitálových příjmů byl zaznamenán v roce 2012. V daném roce získala finanční prostředky z prodeje majetkového podílu ve společnosti Zatep s.r.o.

Obr. 10 Vývoj kapitálových příjmů (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; data: Závěrečné účty obce, 2005-2014)

Dotace

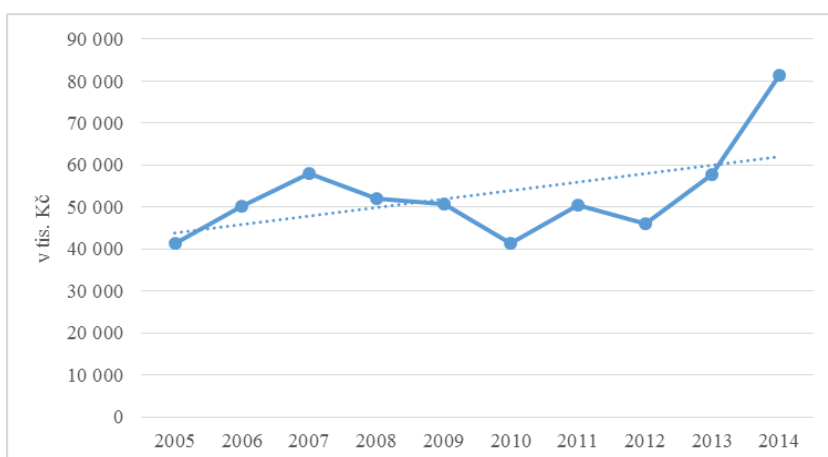
Podle obr. 11 zaznamenala obec zjevný skok v roce 2007 a 2014. V roce 2014 velikost této skupiny příjmů ovlivnila zejména přijatá investiční dotace z všobecné pokladní správy a státního rozpočtu na odstranění havarijního stavu střechy budovy II. stupně základní školy (4 992 tis. Kč) a také na výstavbu technické infrastruktury „Severní část náměstí“ (5 120 tis. Kč). V roce 2014 na tom měly také největší podíl investiční dotace. Jednalo se o přijatou dotaci ze státního rozpočtu a státního fondu životního prostředí na zateplení budovy základní školy, zateplení budovy mateřské školy a pořízení nákladního vozidla na svoz bioodpadů v obci.

Obr. 11 Vývoj dotací (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; data: Závěrečné účty obce, 2005-2014)

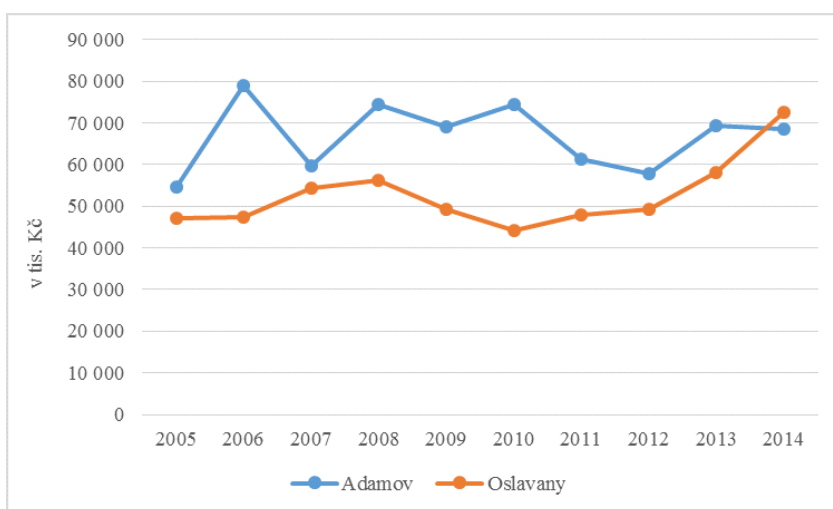
4.4.2 Výdaje

Jak je patrné z obr. 12, výdaje se ve sledovaném období (2005 – 2014) projevovaly také nepravidelně. Nejméně finančních prostředků vydala obec v roce 2010 (41 305 tis. Kč), naopak nejvíce v roce 2014 (81 299 tis. Kč).

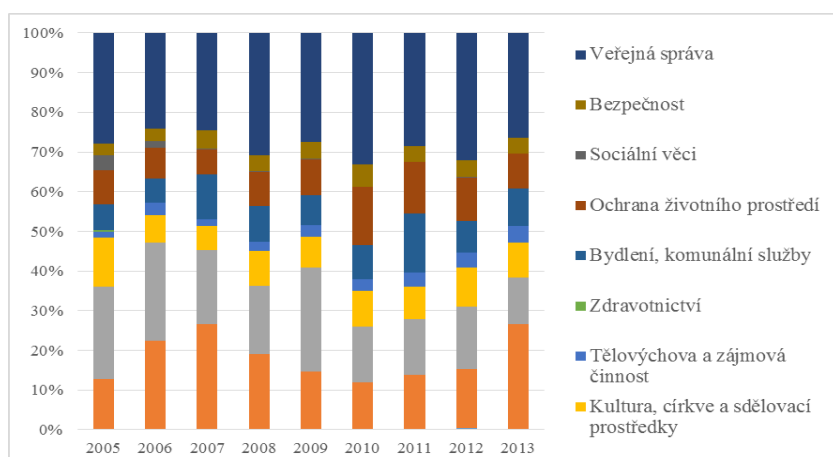
Obr. 12 Vývoj výdajů (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; data: Závěrečné účty obce, 2005-2014)

Co se týče srovnání Oslavan s vybranou obcí, výdaje obce Adamov jsou opět vyšší než výdaje v Oslavanech (Obr. 13). Je to zřejmě dané tím, že obec Adamov disponuje vyššími příjmy.

Obr. 13 Vývoj výdajů – Oslavany a Adamov (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; Data: Závěrečné účty obcí, 2005-2014)

Na obr. 14 je zobrazen procentuální podíl jednotlivých oblastí na celkových výdajích obce. Nejvíce výdajů je vynaloženo na veřejnou správu (průměrně 28 %). Výjimku tvoří rok 2007 a 2013, kdy byla největší část finančních prostředků na oblast průmyslu. Zvýšení způsobila zejména vynaložená výše prostředků na pozemní komunikace a odvádění a čištění odpadních vod. Dále značnou část výdajů tvoří již zmiňovaná oblast průmyslu (průměrně 18 %) a oblast vzdělávání (průměrně 18 %).

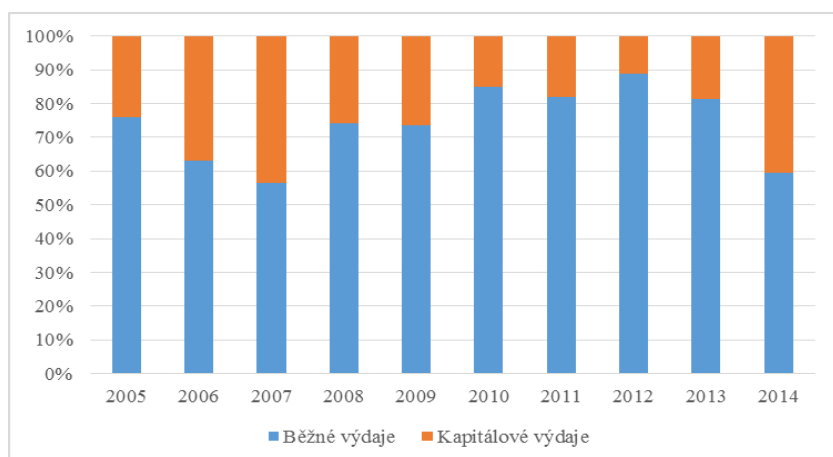

Obr. 14 Struktura výdajů (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; data: Rozpočet obce, 2015)

Naopak město Adamov vynakládá nejvíce finančních prostředků na oblast bydlení, komunálních služeb, územního rozvoje a vzdělávání (vyjma veřejné správy).

Běžné a kapitálové výdaje

Jak lze vidět na obr. 15, i poměr běžných a kapitálových výdajů vykazuje značnou kolísavost. Obecného poměru 70:30 se tato obec příliš nadržuje. Zdaleka se Oslavany odchyľují od běžného poměru v roce 2007 a 2014, kdy část běžných výdajů tvořila pouhých 56 %, respektive 59 % z celkových výdajů. Naopak v roce 2012 běžné výdaje představovaly 89 % celkových výdajů.

Obr. 15 Poměr běžných a kapitálových výdajů (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; data: Závěrečné účty obce, 2005-2014)

Nejmarkantnější nárůst kapitálových výdajů v roce 2007 (z 9 987 tis. Kč na 18 535 tis. Kč) způsobily zejména výdaje na rekonstrukci ZŠ, dopravního hřiště u ZŠ, klimatizace

ZŠ a místní komunikace. V roce 2014 (10 842 tis. Kč na 32 979 tis. Kč) byl způsobem zejména vynaložením výdajů na již zmiňované zateplení budovy ZŠ a MŠ, nákladní automobil na svoz bioodpadů, a také na silnice a cesty a WC v zámeckém parku.

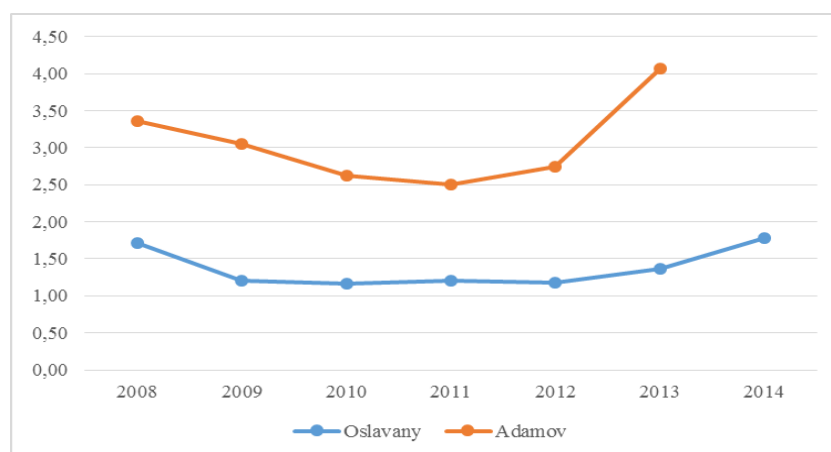
4.5 Likvidita

Celková likvidita je jedním ze dvou monitorujících ukazatelů hospodaření. Udává schopnost obce dostát svým krátkodobým závazkům. Čím nižší celková likvidita je, tím vyšší je riziko, že se obec dostane do platební neschopnosti. Za opravdu rizikovou je považována hodnota celkové likvidity nižší než 1. Vysoké hodnoty naopak mohou indikovat neschopnost obce investovat peněžní prostředky efektivně.

Co se vybrané obce týče, Oslavany zaznamenaly ve sledovaném období 2008 až 2014 výkyvy hodnoty celkové likvidity (Obr. 16). Nejnižší hodnoty zaznamenala obec v roce 2010 (1,16), ve kterém se k sobě hodnoty oběžných aktiv a krátkodobých závazků nejvíce přiblížily. Naopak nejlepších hodnot dosáhla obec v roce 2008 a 2014, což bylo způsobeno výrazným nárůstem oběžných aktiv (cca 7 milionů Kč v roce 2014). V těchto letech se již hodnota celkové likvidity přibližovala hodnotě 2.

Průměrná hodnota 1,37 svědčí o ne příliš dobrém hospodaření města, jelikož krátkodobé likviditní prostředky kryjí krátkodobé závazky v průměru zhruba jednou.

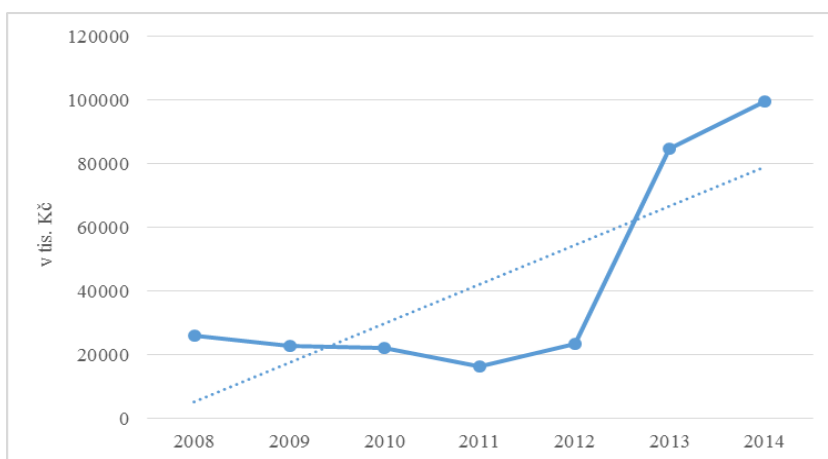
Město Adamov je na tom opět v porovnání s Oslavanami, stejně jako u předchozích ukazatelů, lépe.

Obr. 16 Vývoj celkové likvidity – Oslavany a Adamov (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; Data: Závěrečné účty obcí, 2008-2014)

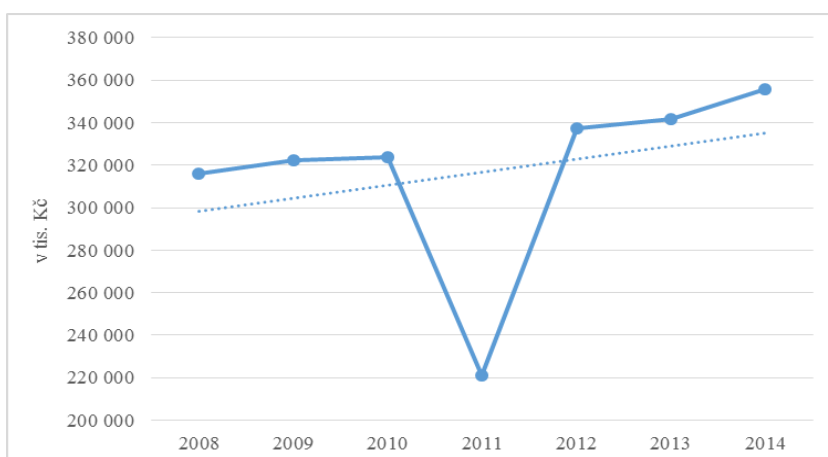
4.6 Zadluženost

K určení zadluženosti je zapotřebí zaměřit se na vývoj cizích zdrojů a celkových aktiv. Cizí zdroje, jak je patrné z obr. 17, mají rostoucí charakter. Od roku 2011 velikost cizích zdrojů však neustále roste. Do konce sledovaného období výrazně poskočila z 16 326 tis. Kč na 99 503 tis. Kč (o 610 %). Největší množství cizích zdrojů bylo zaznamenáno v roce 2014, na což mělo velký vliv přijetí dlouhodobě půjčených prostředků ve výši 8 300 tis. Kč na spolufinancování dotačních programů (zateplení budovy ZŠ a MŠ, regenerace zámeckého parku a příspěvek mikroregionu Ivančicko na výstavbu cyklostezky Oslavany – Ivančice).

Obr. 17 Vývoj cizích zdrojů (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; data: Závěrečné účty obce, 2008-2014)

Co se výše celkových aktiv týče, největší propad, jak lze vidět na obr. 18, pocítila obec v roce 2011, kdy se výše majetku zmenšila o 46 % (z 323 663 tis. Kč na 221 241 tis. Kč). Na tento značný propad měl největší vliv dlouhodobý hmotný odepisovaný majetek (především opravy ke stavbám - 98 194 tis. Kč).

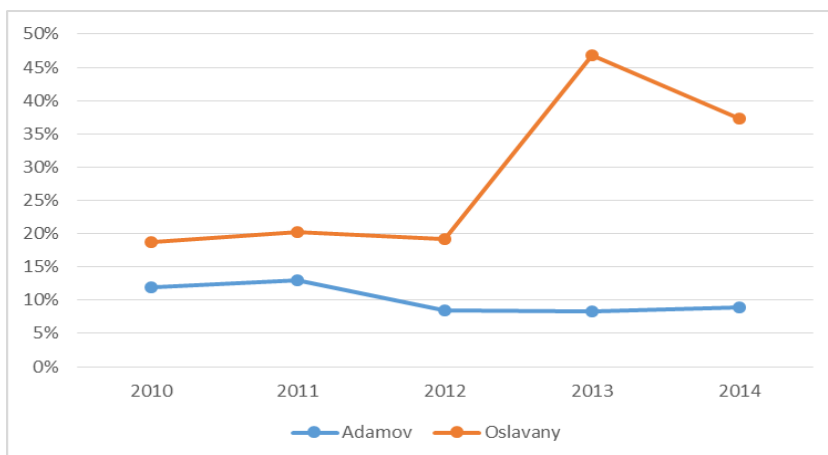

Obr. 18 Aktiva celkem (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; data: Závěrečné účty obce, 2008-2014)

Co se podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům týká, za rizikovou je považována hodnota nad 25 %. Čím nižší hodnota je, tím je zpravidla vyšší objem krátkodobých závazků. Daný ukazatel však může také zkreslovat, jelikož jsou v něm zahrnuty položky, které se vyúčtovávají až v dalších letech, a které tak mohou nepřírozně navýšovat hodnotu daného ukazatele. Podle obr. 19, se Oslavany, ve sledovaném období, pod touto hranicí držely do roku 2012.

Extrémní nárůst v důsledku velkého zvýšení množství cizích zdrojů (z 23 430 tis. Kč v roce 2012 na 84 719 tis. Kč) byl způsoben dlouhodobými závazky (v rozvaze pod položkou „ostatní dlouhodobé závazky“).

I v rámci tohoto ukazatele hospodaří Adamov, který v daném období vykazuje poměrně stálou tendenci, lépe.

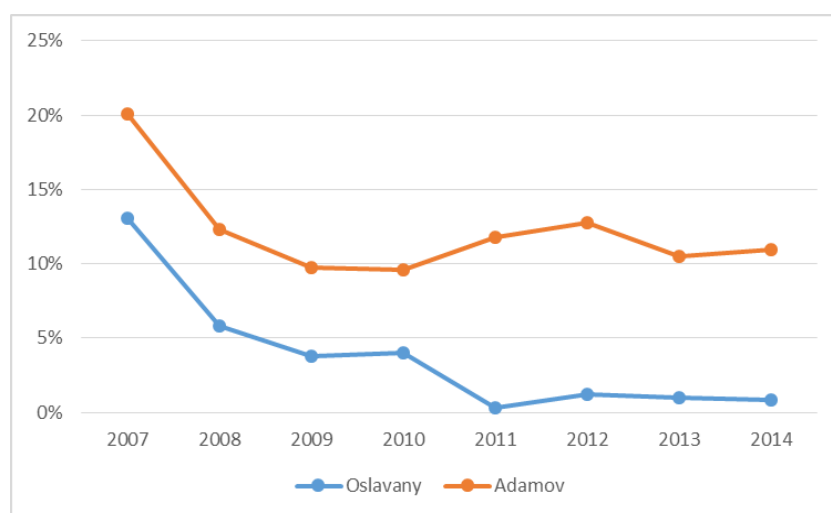
Obr. 19 Podíl cizích zdrojů k celkovým zdrojům – Oslavany a Adamov (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; data: Závěrečné účty obcí, 2010-2014)

Dluhová služba má za úkol zajistit kontrolu zadluženosti územní samosprávy. Rozumí se jí zaplacené splátky vydaných dluhopisů, uhrazené úroky a splátky jistin a leasingu. Ukazatelem dluhové služby je poměr dluhové služby k dluhové základně, která obsahuje skutečně dosažené daňové a nedaňové příjmy a dotace souhrnného finančního vztahu. Tento ukazatel patří mezi kritéria, které jsou hodnoceny orgány, jež udělují dotace ze státního rozpočtu.

Ukazatel dluhové služby by neměl přesáhnout vymezenou hodnotu ministerstvem financí (30 %). I přestože dané překročení stanovené meze přímo neznamena, že obec ztratí možnost získání dotace, může to být v konečném důsledku jedno z kritérií, které státní orgány zohlední při výběru municipalit, které dotaci získají. Nicméně tento ukazatel se v současné době mezi oficiální monitorující ukazatele nezařazuje. Zmíněná 30% hranice tak již neplatí. Může však poskytnout lepší přehled o situaci obce.

Jak lze vidět na obr. 20, který znázorňuje již zmiňovaný ukazatel dluhové služby, obec Oslavany se zdaleka nepřibližuje k této uvedené hranici. Nejvyšší hodnoty dosáhlo město v roce 2007, což bylo způsobeno větším objemem půjčených prostředků, které byly použity na výstavbu technické infrastruktury „Severní část náměstí“ (kanalizace, voda, komunikace, inženýrské sítě), a které byly splaceny v roce 2011.

Oslavany jsou na tom, oproti předchozím srovnáním, lépe než město Adamov. Nicméně ani toto město se nepřiblížilo k výše uvedené kritické hranici.

Obr. 20 Ukazatel dluhové služby – Oslavany a Adamov (Zdroj: Vlastní zpracování, 2016; data: Závěrečné účty obcí, 2007-2014)

5 VYHODNOCENÍ A NÁVRHY ŘEŠENÍ

Výdaje rozpočtu dané municipality víceméně kopírovaly příjmy rozpočtu. Saldo Oslavan je ve sledovaném období velice proměnlivé. Finanční hospodaření obce bylo v pěti letech obstojné. Město se snaží neustále přispívat ke zlepšení vzhledu města (rekonstrukce autobusového nádraží, ZŠ, MŠ, kanalizace aj.), a tím tak zvyšovat kvalitu života v obci. Také proto je v této obci množství investičních aktivit, které zvyšují deficit rozpočtu obce. V posledních letech došlo k opravě mnoha budov v dezolátním stavu. To však nelze považovat za špatné hospodaření. Výrazné schodky byly pokryty čerpáním úvěrového rámce.

Co se aktiv týče, největší část majetku tvoří dlouhodobý hmotný odepisovaný majetek.

Nízkou likviditu lze opět přisoudit investiční náročnosti, díky níž krátkodobé závazky rostly rychleji než oběžná aktiva. Nicméně za celou dobu oběžná aktiva převyšovala krátkodobé závazky, a nikdy se tak nedostala pod kritickou hodnotu stanovenou Ministerstvem financí.

Ukazatel dluhové služby měl ve sledovaném období kolísavý charakter, který byl způsoben zejména vysokou půjčkou v roce 2007 na výstavbu technické infrastruktury „Severní část náměstí“.

Aby se obec nenacházela ve schodku, a vyrovnala tak svůj rozpočet, je třeba zvýšit příjmy. Největší část příjmů (daňové příjmy) však nejde významně ovlivnit. Výjimku tvoří místní poplatky, které si může obec korigovat sama. Příjmy by tak obec mohla zvýšit prostřednictvím přiměřeného zvýšení poplatku za psa. Dle zákona poplatek nesmí překročit hodnotu 1500 Kč ročně. V Oslavanech se však platí pouze 200 Kč za kalendářní rok za 1 psa a 300 Kč za každého dalšího psa. I kdyby obec zvýšila poplatek ve stopách obce Adamov, která zpoplatňuje prvního psa za 300 Kč a každého dalšího za 450 Kč, mohlo by jí to pomoci. Oslavany navíc, na rozdíl od Adamova nerozlišují, zda pes obývá rodinný dům či ostatní místa, která jsou zpoplatněna mnohem přísněji (V Adamově 700 Kč na osobu za rok). Pokud by tak např. zvýšila poplatek o 150 Kč, mohla by si obec přijít zhruba 150 000 Kč za předpokladu, že každý pátý obyvatel obce má psa. Což není zanedbatelná částka.

To samé platí u poplatku za komunální odpad. Obec Oslavany vybírá v tomto případě 500 Kč za osobu na rok oproti Adamovu, který vybírá 600 Kč na osobu za rok. I zde by tak nepatrné zvýšené poplatku mohlo mít pozitivní efekt na rozpočet obce. Pokud by obec Oslavany vyrovnala svou výši poplatku s poplatkem obce Adamov, mohla své příjmy rozšířit o téměř půl milionu. Jako maximální výši stanovuje Ministerstvo financí za komunální odpad 1500 Kč. Obec by se také mohla pokusit lépe informovat obyvatelstvo o možnosti třídění odpadů. Tím by tak také mohla přispět k lepšímu stavu životnímu prostředí. Pozitivním směrem Oslavany však přece jen jdou. Na konci roku 2015 zavedla obec obecně závaznou přihláškou místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Částka 500 Kč za osobu za kalendářní rok byla rozpočítána na základě skutečných nákladů za rok 2014 na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu, které činily 2 366 535 Kč.

Další možností, jak zvýšit příjmy rozpočtu, je změnit koeficient pro výpočet daně z nemovitosti vydáním obecně závazné vyhlášky. V Oslavanech se používá koeficient 1,4 (vyjma městských částí Padochov, Havírna, Dolina).

Také zvýšením poplatků za pronájem nebytových prostor v místním zámku či za pronájem nebytových prostor v budově Školního klubu a Dělnického domu by obec mohla změnit strukturu rozpočtu ve prospěch příjmů. Prostory by mohly být využity např. k provozu muzejní expozice či klubové činnosti.

I pořádáním většího počtu akcí na zámku by mohla obec získat více peněz do rozpočtu. To samé platí i pro další kulturní akce, jako maškarní plesy, poutě aj. Kdyby obec zvýšila či zavedla poplatek za tyto akce, rovněž by si polepšila. Nehledě na to, že má kulturní život vliv na kvalitu žití v obci, což je další důvod, proč by se Oslavany měly této oblasti více věnovat. Pozitivně je hodnoceno již existující stanovení poplatku za užívání veřejného prostranství (umístění zařízení pro poskytování prodeje, vyhrazení trvalého parkovacího místa, umístění zařízení luna parků a jiných atrakcí, aj.). I zde je prostor pro zvýšení sazby.

Nicméně by musela obec počítat s tím, že se obyvatelům zvyšování poplatků nebude líbit. Musela by tak podniknout určité kroky, kterými by vykompenzovala zmíněné

zavedené zvýšení poplatků. Pomoci by mohla např. lepší komunikace s obyvateli dané municipality. Kdyby lidem orgány obce smysluplně a otevřeně vysvětlily důvody zvýšení poplatků a také účely, na které tyto peníze půjdou, mohlo by to alespoň částečně zabránit jejich nespokojenosti. Pokud by tyto finanční prostředky byly použity na něco, co by bylo přínosné pro občany (např. lepší vybavení a služby obce, lepší možnosti zaměstnání, lepší vzhled obce či ochrana životního prostředí), mohla by to většina obyvatel akceptovat.

Zvýšit příjmy by mohly také efektivnější organizace a účinnější fungování místní samosprávy, čehož by mohlo být dosaženo prostřednictvím větší motivace zaměstnanců (zlepšení, vzdělávání aj.)

Pokud by obec zlepšila své prostředí (např. lepší dopravní dostupnost), mohla by také přilákat mnoho nových podnikatelů.

Další možností je přilákat nové obyvatele, jelikož by se tak obci zvýšili daňové příjmy, které jsou také mimo jiné vyměřovány podle počtu obyvatel. Přilákat další obyvatele by město Oslavany mohlo např. pomocí zasíťování pozemků, tedy vytvoření stavebních parcel na výstavbu rodinných domů za výhodné ceny. Podnikatele by mohla zlákat výhodná cena na výstavbu výrobních objektů za podmínky zaměstnání alespoň pěti zaměstnanců, což by také příznivě ovlivnilo rozpočet obce. Součástí této podmínky by rovněž mohlo být zavedení progresivní ceny pro výrobní objekty (např. čím více zaměstnaných lidí alespoň na 5 let, tím nižší cena). Další možností je např. zavedení daňových zvýhodnění pro firmy, které vytvoří více jak 10 pracovních míst. To by mohlo přispět k nižší nezaměstnanosti, což by mohlo ovlivnit rozhodování potenciálních obyvatel k nastěhování se do obce Oslavany.

Bohužel však tato obec nemůže využít ke zvýšení strany příjmů např. zavedení místního poplatku z ubytovací kapacity či poplatku za parkování, jelikož je to v tomto městě nejspíše bezpředmětné vzhledem k tomu, že to není turisty vyhledávané místo, a místní obyvatelé by výši těchto poplatků nijak neovlivnili.

Nevýhodou obce je také to, že dosud nemá zhotovený strategický plán rozvoje obce, který pomáhá mimo jiné vyhledávat existující finanční zdroje na realizaci projektů, což

by mohlo výrazně přispět k efektivnějšímu využívání jak těchto zdrojů, tak také potenciálu obce.

Rovněž by tento plán měl pozitivní význam pro obyvatelstvo obce, které by tak mělo lepší přehled o tom, jaké investiční aktivity obec plánuje. Nehledě na to, že může pomocí územního plánu přilákat další plátce daní z příjmů či daní z nemovitostí.

Co se výdajů týče, obec by si měla dávat pozor na investiční aktivity, které mohou způsobit velké zvýšení provozních výdajů. Proto se tak také vyplatí více využívat státní dotace či dotace z EU, které město příliš nevyužívá.

V poslední letech Oslavany využily značné množství investic na aktivity v oblasti energetiky. I přestože si tak vedou v této sféře dobře, mohly by se i zde nadále zlepšovat. Obec by mohla např. vypsat výběrové řízení na nového dodavatele energie (současný dodavatel je EON Energie a. s.) či dosáhnout úspory energie zateplením budov, oprav střech aj.

6 ZÁVĚREČNÉ SHRnutí

Tato bakalářská práce se zabývala analýzou hospodaření obce Oslavany. Hospodaření obce lze označit za poměrně uspokojivé s jistými nedostatky. Častý deficit rozpočtu obce je ospravedlněn investicemi do rozvoje města.

V rámci prvního dílčího cíle byly definovány základní pojmy týkající se orgánů obce, jejího rozpočtu, strategického plánování a finanční analýzy.

Za účelem splnění druhého dílčího cíle byla provedena analýza hospodaření vybraného města Oslavany. Zanalyzovány byly příjmy a výdaje rozpočtu, likvidita a zadluženost obce.

Situace v Oslavanech by mohla být uspokojivější. Průměrná hodnota celkové likvidity 1,37 se blíží kritické hranici stanovené Ministerstvem financí. Nicméně v posledních třech letech je zaznamenána vzrůstající tendence tohoto ukazatele. V případě poměru cizích zdrojů k celkovým aktivům přesáhla v posledních dvou sledovaných letech hodnota tohoto ukazatele stanovenou mez určenou Ministerstvem financí. Důvodem, proč je město poměrně zadlužené, je velká míra investičních akcí.

V rámci třetího dílčího cíle byla navržena určitá opatření, která by pomohla městu zvýšit příjmy obce či snížit její výdaje. Bylo doporučeno např. větší využití dotací z Evropské unie či úspora energie. I v oblasti kvality života obyvatel v obci bylo posouzeno, že město Oslavany vyvíjí snahu ke zkvalitnění bytí v obci prostřednictvím rozsáhlých investičních aktivit. Mohlo by se však více zapojit do zlepšení životního prostředí, vytváření více zeleně či většího zapojení občanů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

TIŠTĚNÉ ZDROJE

BAILEY, Stephen J. *Local Government Economics : Principles and Practice*. 1. vyd. London: Macmillan, 1999. 12 s. ISBN 0-333-66908-8.

ČMEJREK, Jaroslav a Radek KOPŘIVA. *Základy veřejné správy*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007, 126 s. ISBN 978-80-213-1626-3.

ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008, 165 s. ISBN 978-80-87197-00-4.

HAMERNÍKOVÁ, Bojka. *Financování ve veřejném a neziskovém nestátním sektoru*. Praha: Eurolex Bohemia, 2000. ISBN 80-902752-3-0.

HILLMAN, Arye L. *Public finance and public policy : responsibilities and limitations of government*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2003. 766 s. ISBN 0-521-80641-0.

JÁČ, Ivan. *Jedinečnost obce v regionu*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2010, 203 s. ISBN 978-80-7431-038-6.

KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 297 s. ISBN 978-80-7357-910-4.

KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2013. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-4456-8.

KOUDELKA, Zdeněk. *Obce a kraje: podle reformy veřejné správy v roce 2001 : (včetně textu zákona o obcích, zákona o krajích a zákona o okresních úřadech)*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2001, 423 s. ISBN 80-7201-272-x.

KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5. Dostupné také z: <http://kramerius.mzk.cz/search/handle/uuid:fad61e70-bb5c-11e5-b5dc-005056827e51>

KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. *Politické aspekty financování českých měst*. Vydání první. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2744-1.

LAJTKEPOVÁ, Eva. *Veřejné finance v České republice: teorie a praxe*. Vyd. 1. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2013. ISBN 978-80-7204-861-8.

LAJTKEPOVÁ, Eva. *Veřejné finance*. Vyd. 1. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2007. ISBN 978-80-7204-495-5.

MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. *Veřejné finance v teorii a praxi*. První vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5561-8.

MÁČE, Miroslav. *Účetnictví a finanční řízení*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 551 s. ISBN 978-80-247-4574-9.

MÁČE, Miroslav. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu 2010*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 335 s. ISBN 978-80-247-3343-2.

MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů*. 1. vyd. Praha: Orac, 2000. 190 s. ISBN 80-86199-23-1.

Oslavany: brána Vysočiny = Highlands gate = Hügellandspforte. Oslavany: Městský úřad, 2011, 32 s.

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2011, xiv, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.

PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, 238 s. ISBN 978-80-210-4511-8.

PAVLÍK, Marek. *Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5256-3.

PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2004, 375 s. ISBN 80-7261-086-4.

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 642 s. ISBN 978-80-7357-698-1.

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-7357-049-1.

PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Vyd. 4., aktualiz. a rozš. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014, 151 s. ISBN 978-80-86976-28-0.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2789-9.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015, 280 stran. ISBN 978-80-247-5608-0.

PŮČEK, Milan a David KOPPITZ. *Strategické plánování a řízení pro města, obce a regiony*. Vyd. 1. Praha: Národní síť Zdravých měst ČR, 2012, 198 s. ISBN 978-80-260-2788-1.

PŮČEK, Milan. *Udržitelné finanční řízení obcí a regionů*. Vyd. 1. Praha: Národní síť Zdravých měst České republiky, 2015, 140 s. ISBN 978-80-906033-0-1.

REDLICOVÁ, Radka. *Regionální ekonomika: pro bakalářské studium*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013, 131 s. ISBN 978-80-7375-779-3.

RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Grada, c2011. ISBN 978-80-247-3916-8.

SEDMIHRADSKÁ, Lucie. *Rozpočtový proces obcí*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-967-0.

SCHOLLEOVÁ, Hana. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4004-1.

ŠELEŠOVSKÝ, Jan. *Finance, audit, kontrola: průběžné vzdělávání úředníků ÚSC*. 1. vyd. V Brně: Masarykova univerzita, 2006a, 117 s. ISBN 80-210-3944-2.

ŠELEŠOVSKÝ, Jan. *Financování rozvojových strategií územním rozpočtem*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006b, 150 s. ISBN 80-210-3947-7.

TOTH, Petr. *Ekonomické aktivity obcí a měst*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, 127 s. ISBN 978-80-7380-491-6.

TOTH, Petr. *Ekonomika měst a obcí*. 1. vyd. Praha: VŠE, 1998. 194 s. ISBN 80-7079-693-6.

VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 207 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

Zákon o obcích: komentář. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2015, xxi, 319 s. ISBN 978-80-7478-758-4.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Databáze demografických údajů za obce ČR. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2016 [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

Historie. *OSLAVANY: Vstupní brána do Českomoravské vrchoviny* [online]. Oslavany, 2007 [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: <http://www.oslavany-mesto.cz/o-meste/d-79057/p1=1476>

Informace a přehledy k hospodaření krajů a obcí ČR v roce 2016. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha, ©2005-2013 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/prijmy-kraju-a-obci/zakladni-informace/2016>

Monitoring hospodaření obcí. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. © 2005-2016, Praha [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/monitoring-hospodareni-obci>

O městě. *OSLAVANY: Vstupní brána do Českomoravské vrchoviny* [online]. Oslavany, 2007 [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: <http://www.oslavany-mesto.cz/o-meste/d-79057/p1=1476>

Oslavany. *Regionální Informační Servis* [online]. Praha: Centrum pro regionální rozvoj České republiky, ©2012-2014 [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=583588>

Oslavany. *Rozpočet obce* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/583588-oslavany/timeline>

Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska. *Integrovaný portál MPSV* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2016 [cit. 2016-03-14]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem/?_piref37_240429_37_240428_240428.next_page=%2Findex.do&_piref37_240429_37_240428_240428.statse=200000000011&_piref37_240429_37_240428_240428.statsek=200000000013&_piref37_240429_37_240428_240428.send=send&_piref37_24042

DALŠÍ ZDROJE

Materiály města Oslavany a Adamov

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Kroky rozpočtového procesu	22
Obr. 2 Mapa umístění obce Oslavany	29
Obr. 3 Počet obyvatel v obci mezi léty 2005 – 2014	31
Obr. 4 Vývoj míry nezaměstnanosti	32
Obr. 5 Vývoj rozpočtu v tis. Kč	33
Obr. 6 Vývoj celkových skutečných příjmů v tis. Kč	33
Obr. 7 Celkové příjmy – porovnání obcí Oslavany a Adamov	34
Obr. 8 Vývoj daňových příjmů	35
Obr. 9 Vývoj nedaňových příjmů	35
Obr. 10 Vývoj kapitálových příjmů	35
Obr. 11 Vývoj dotací	36
Obr. 12 Vývoj výdajů	37
Obr. 13 Vývoj výdajů – Oslavany a Adamov	37
Obr. 14 Struktura výdajů	38
Obr. 15 Poměr běžných a kapitálových výdajů	38
Obr. 16 Vývoj celkové likvidity – Oslavany a Adamov	39
Obr. 17 Vývoj cizích zdrojů	40
Obr. 18 Aktiva celkem	41
Obr. 19 Podíl cizích zdrojů k celkovým zdrojům – Oslavany a Adamov	41
Obr. 20 Ukazatel dluhové služby – Oslavany a Adamov	42

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Běžný a kapitálový rozpočet	16
Tab. 2 Schéma rozpočtového určení daní pro obce od 1. 1. 2016	19
Tab. 3 Informativní a monitorující ukazatele	27
Tab. 4 Základní informace o obci	29
Tab. 5 Věkové složení obyvatel v obci mezi léty 2005 – 2014	31
Tab. 6 Procentuální zastoupení jednotlivých příjmů	34

SEZNAM ZKRATEK

ČOV	Čistička odpadních vod
ČR	Česká republika
DPFO	Daň z příjmu fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPPO	Daň z příjmu právnických osob
EU	Evropská unie
MFČR	Ministerstvo financí České republiky
MŠ	Mateřská škola
PO	Právnické osoby
s. r. o.	Společnost s ručením omezením
SIMU	Soustava informativních a monitorujících ukazatelů
ÚSC	Územně samosprávné celky
ZŠ	Základní škola